

รายงานการวิจัยเอกสาร :
ใบอนุญาตประกอบวิชาชีพครู

สมหวัง พิธิยานุวัฒน์
นฤมล บุณนิม
วิชุนา ปาณปฺณณัง
นันทนา แสนสาคร
กนกวรรณ ชูชีพ

สำนักงานปฏิรูปวิชาชีพครู
สำนักงานคณะกรรมการการศึกษาแห่งชาติ
สำนักนายกรัฐมนตรี
กรกฎาคม 2542

คำนำ

พระราชบัญญัติการศึกษาแห่งชาติ ได้ให้ความสำคัญมากต่อการพัฒนาวิชาชีพครูให้เป็นวิชาชีพชั้นสูง และเป็นกลไกสำคัญต่อการปฏิรูปการศึกษาของชาติ สำนักงานคณะกรรมการการศึกษาแห่งชาติ กำลังเร่งดำเนินการปฏิรูปการศึกษาตามแนวพระราชบัญญัติการศึกษาแห่งชาติ โดยในส่วนของ การปฏิรูปวิชาชีพครูนั้น จะศึกษาและพัฒนานโยบาย 5 เรื่อง คือ 1.ใบอนุญาตประกอบวิชาชีพครู 2.ใบอนุญาตประกอบวิชาชีพผู้บริหาร 3. การศึกษา 4. การยกย่องครูผู้มีผลงานดีเด่น 5. การผลิตและการพัฒนาครู เงินเดือนและค่าตอบแทนครูและผู้บริหารการศึกษา

สำหรับเรื่องใบอนุญาตประกอบวิชาชีพครูนั้น สำนักงานฯ ได้เชิญ ศาสตราจารย์ ดร.สมหวัง พิธิยานุวัฒน์ และคณะให้ช่วยดำเนินการ ซึ่งขณะนี้ได้วิจัยเอกสารเสร็จแล้ว สำนักงานฯ จึงเห็นควรพิมพ์และเผยแพร่ให้ทุกฝ่ายที่เกี่ยวข้อง เพื่อรับฟังข้อคิดเห็นอันจะเป็นประโยชน์ต่อการพัฒนานโยบายเกี่ยวกับใบอนุญาตประกอบวิชาชีพครูต่อไป

สำนักงานฯ ขอขอบคุณ ศาสตราจารย์ ดร.สมหวัง พิธิยานุวัฒน์ และคณะ ที่ได้นำเสนองานที่มีคุณค่าต่อการพัฒนาวิชาชีพครู แนวคิดและข้อเสนอในรายงานนี้ จะเป็นประโยชน์ต่องานด้านการศึกษาของชาติสืบไป

(นายรุ่ง แก้วแดง)

เลขาธิการคณะกรรมการการศึกษาแห่งชาติ

สารบัญ

คำนำ

ใบอนุญาตประกอบวิชาชีพครู.....1

1. สถานการณ์และโอกาสในการพัฒนาวิชาชีพครู :
 รู้สถานการณ์ เปลี่ยน “วิกฤต” ให้เป็น “โอกาส”..... 5

2. พัฒนาการของการจัดระบบใบอนุญาตประกอบ
 วิชาชีพครูของประเทศไทย : รู้เรา บทพิสูจน์
 ความคิด และพยายามในการจัดระบบใบอนุญาต
 ประกอบวิชาชีพครูของประเทศไทย.....10

3. การจัดระบบใบอนุญาตประกอบวิชาชีพครู
 ในต่างประเทศ : รู้เขา เรียนรู้รูปแบบและวิธี
 การสู่ความสำเร็จ.....23

4. เส้นทางสู่ความสำเร็จในการจัดระบบใบอนุญาต
 ประกอบวิชาชีพครู : ข้อเสนอเพื่อพิจารณา.....31

ใบอนุญาตประกอบวิชาชีพครู

รัฐธรรมนูญแห่งราชอาณาจักรไทย พุทธศักราช 2540 ได้ให้ความสำคัญในการพัฒนาวิชาชีพครู และการปฏิรูปการศึกษา โดยจัดให้มีกฎหมายเกี่ยวกับการศึกษาของชาติ (มาตรา 81) และจากร่างพระราชบัญญัติการศึกษาแห่งชาติ พ.ศ..... ได้ให้ความสำคัญอย่างยิ่งต่อการพัฒนาวิชาชีพครูในฐานะที่เป็นวิชาชีพชั้นสูง และการพัฒนาครูและบุคลากรทางการศึกษาในฐานะที่เป็นกลไกสำคัญยิ่งต่อการปฏิรูปการศึกษาของชาติ กล่าวคือ ให้กระทรวงศึกษาธิการส่งเสริมให้มีระบบ กระบวนการผลิต การพัฒนาครู และบุคลากรทางการศึกษาให้มีคุณภาพและมาตรฐานที่เหมาะสมกับการเป็นวิชาชีพชั้นสูง โดยการกำกับและประสานกับสถาบันผลิตและพัฒนาครูอย่างมีประสิทธิภาพและต่อเนื่อง รัฐพึงจัดงบประมาณโดยจัดตั้งกองทุนสำหรับการพัฒนาครูและบุคลากรทางการศึกษาอย่างพอเพียง(มาตรา 52) ให้มีกฎหมายว่าด้วยเงินเดือน ค่าตอบแทน สวัสดิการ และสิทธิประโยชน์อื่น ๆ อื่นสำหรับข้าราชการครูและบุคลากรทางการ

งานวิจัยเอกสาร เรื่อง ใบอนุญาตประกอบวิชาชีพครู

ศึกษา เพื่อให้มีรายได้ที่พอเพียงและเหมาะสมกับฐานะทางสังคม และวิชาชีพชั้นสูง อีกทั้งให้มีกองทุนส่งเสริมและพัฒนาครูอาจารย์ และบุคลากรทางการศึกษา เพื่ออุดหนุนงานริเริ่มสร้างสรรค์ ผลงานดีเด่น และเป็นรางวัลเชิดชูเกียรติครูและบุคลากรทางการศึกษา โดยให้ตราเป็นกฎกระทรวง (มาตรา 55) และที่สำคัญยิ่งก็คือ ใน มาตรา 53 ให้มีองค์กรวิชาชีพครู ผู้บริหารสถานศึกษา และผู้บริหารการศึกษา มีฐานะเป็นองค์กรอิสระภายใต้การบริหารของ สภาวิชาชีพในกำกับของกระทรวง มีอำนาจหน้าที่กำหนดมาตรฐาน วิชาชีพ ออกและเพิกถอนใบอนุญาตประกอบวิชาชีพ กำกับดูแลการ ปฏิบัติตามมาตรฐานและจรรยาบรรณของวิชาชีพ รวมทั้งการพัฒนา วิชาชีพครู ผู้บริหารสถานศึกษา และผู้บริหารการศึกษา ให้ครู ผู้ บริหารสถานศึกษา ผู้บริหารการศึกษา และบุคลากรทางการศึกษา อื่นทั้งของรัฐและเอกชนต้องมีใบอนุญาตประกอบวิชาชีพตามที่ กฎหมายกำหนด

งานวิจัยเอกสาร เรื่อง ใบอนุญาตประกอบวิชาชีพครู

ทั้งนี้เพื่อเตรียมการปฏิบัติตามพระราชบัญญัติการศึกษาแห่งชาติซึ่งเป็นกฎหมายเกี่ยวกับการศึกษา ตามรัฐธรรมนูญแห่งราชอาณาจักรไทย พุทธศักราช 2540 สำนักงานคณะกรรมการการศึกษาแห่งชาติในฐานะองค์กรที่มีหน้าที่ในการจัดทำแผนพัฒนาการศึกษาแห่งชาติ ซึ่งในการจัดทำแผนได้แบ่งออกเป็น 3 ขั้นตอน คือ ขั้นการวางแผน ขั้นการปฏิบัติหรือบริหารตามแผน และขั้นการประเมินผลตามแผน ดังนั้น สำนักงานคณะกรรมการการศึกษาแห่งชาติจึงเห็นสมควรให้มีการศึกษาวิจัยเอกสาร เรื่อง “ใบอนุญาตประกอบวิชาชีพครู” ขึ้น โดยมีวัตถุประสงค์สำคัญเพื่อรวบรวมข้อมูล ความคิด ประสบการณ์ เทคนิคการนำไปใช้ และเสนอตัวอย่างที่เกี่ยวข้องเพื่อจัดทำรายงานและแนวทางที่เหมาะสมในการจัดระบบใบอนุญาตประกอบวิชาชีพครูสำหรับประเทศไทย ประเด็นที่เกี่ยวข้อง ได้แก่ ระบบใบอนุญาตประกอบวิชาชีพครูและวิธีการจัดการ เกณฑ์มาตรฐานและตัวชี้วัด การประเมินและการพัฒนาครู รูปแบบและแนวทางการดำเนินงานขององค์กรวิชาชีพ

งานวิจัยเอกสาร เรื่อง ใบอนุญาตประกอบวิชาชีพครู

ที่ออกและเพิกถอนใบอนุญาตประกอบวิชาชีพครู และวิชาชีพอื่นแนวทางการดำเนินงานให้คุณเข้าสู่ระบบใบอนุญาตประกอบวิชาชีพครูที่สามารถนำไปสู่การปฏิบัติได้ และการออกและปรับปรุงกฎหมายที่เกี่ยวข้องเพื่อให้การออกใบอนุญาตประกอบวิชาชีพครูนำไปสู่การปฏิบัติได้

คณะผู้วิจัยได้ยึดประเด็นเป็นหลักในการแสวงหาและ

รวบรวมเอกสารที่เกี่ยวข้อง โดยได้รับเอกสารจากสำนักงานคณะกรรมการการศึกษาแห่งชาติได้รวบรวมไว้ และได้แสวงหาค้นคว้าเอกสารทั้งในประเทศและต่างประเทศเพิ่มเติม สัมภาษณ์ผู้เกี่ยวข้อง และเชิญวิทยากรมาให้ข้อมูลความรู้ ความคิดต่าง ๆ ตลอดจนให้ศึกษาข้อมูลบางประการในต่างประเทศประกอบกันด้วย เพื่อให้ได้ข้อมูล เอกสาร ความคิดเกี่ยวกับการจัดระบบใบอนุญาตประกอบวิชาชีพครูให้สมบูรณ์ที่สุดเท่าที่จะทำได้ภายใต้เวลาและทรัพยากรจำกัดจากเอกสาร และข้อมูลต่าง ๆ ในการนี้ คณะผู้วิจัยได้ประมวลสังเคราะห์แล้ว นำเสนอสาระเป็น 4 ประเด็น คือ ประเด็นที่หนึ่ง รัฐสถานการณ์แห่งวิชาชีพครู

งานวิจัยเอกสาร เรื่อง ใบอนุญาตประกอบวิชาชีพครู

และสถานการณ์ปัจจุบันที่เป็นยุคทองของวิชาชีพครู เป็นโอกาสสำคัญในการจัดระบบใบอนุญาตประกอบวิชาชีพครู ประเด็นที่สอง รู้เรา เป็นการวิเคราะห์เพื่อให้รู้จักตนเองในการพยายามแต่ไรซึ่งความสำเร็จในการออกใบอนุญาตประกอบวิชาชีพครู มีบทเรียนอะไรบ้างที่ควรจดจำและนำมาใช้ ประเด็นที่สาม รู้เขา เป็นการเรียนรู้จากความคิด ประสบการณ์ และการดำเนินงานออกใบอนุญาตประกอบวิชาชีพครูของประเทศต่าง ๆ ที่ประสบความสำเร็จมาแล้ว เพื่อนำความคิดและประสบการณ์มาประยุกต์ใช้ในบริบทของสังคมไทย และประเด็นสุดท้ายเป็นการนำเสนอเส้นทางสู่ความสำเร็จในการจัดระบบใบอนุญาตประกอบวิชาชีพครูในประเทศไทย สาระสำคัญโดยสรุปในแต่ละประเด็นมีดังนี้

1. สถานการณ์และโอกาสในการพัฒนาวิชาชีพครู : รู้สถานการณ์ เปลี่ยน “วิกฤติ” ให้เป็น “โอกาส”

วิชาชีพครูเป็นวิชาชีพชั้นสูงที่สำคัญและมีบทบาทมากในการพัฒนาคนและพัฒนาชาติ ในอดีต ครู คือ ปุชนิยมบุคคลของสังคม เป็นผู้พร้อมซึ่งมีความฉลาด รอบรู้

งานวิจัยเอกสาร เรื่อง โบนัสขาดประกอบวิชาชีพครู

คู่ความดี เป็นบุคคลที่มีบทบาทสำคัญในการสืบสาน และถ่ายทอดความรู้และความดีจากคนรุ่นหนึ่งไปสู่คนอีกรุ่นหนึ่งของสังคม เป็นแบบอย่างของคนทั่วไปในด้านความประพฤติและคุณธรรม โดยสรุปก็คือ วิชาชีพครูในอดีตเป็นวิชาชีพที่มีเกียรติสูง เป็นที่ยกย่องนับถือของคนทั่วไปในสังคม และเป็นวิชาชีพที่คนเก่งคนดี ใฝ่ฝันที่จะเป็น แต่ด้วยบริบทที่เปลี่ยนแปลง ค่านิยมก็เปลี่ยนไปตามสังคมบริโภคนิยม เกิดวิกฤติในวิชาชีพครู คนเก่ง คนดีไม่เลือกเรียนครู หลักสูตรและสถาบันผลิตครูไม่สามารถสร้างแรงจูงใจในการเรียนได้ คุณภาพบัณฑิตครูลดลง ผนวกกับระบบการทำงานครูขาดการพัฒนาครูประจำการอย่างมีประสิทธิภาพ เป็นระบบที่ผ่านการทดลองปฏิบัติงาน 1 ปี แล้วสามารถเป็นครูได้จนเกษียณอายุราชการ ภาระงานครูมากมายและหลากหลาย แต่ค่าตอบแทนต่ำ ทำให้ครูมีภาระหนี้สินเป็นจำนวนมาก ขาดแรงจูงใจในการทำงานพัฒนาเยาวชน คุณภาพของเยาวชนย่อมลดต่ำลง ถ้าวิชาชีพครูผู้กำหนดอนาคตของแผ่นดินเป็นเช่นนี้ แผนการพัฒนาคนของประเทศก็คงเป็นเพียงความฝันที่ไม่มีวันเป็นจริงได้เลย เราจะปล่อยให้วิชาชีพ

ครูเป็นวิชาชีพที่ไร้ซึ่งทายาทอีกต่อไปไม่ได้ แม้จะเกิดสภาพวิกฤติในวิชาชีพครูอย่างมากมายก็ตาม สังคมไทยก็ยังคงให้บทบาทและความสำคัญของวิชาชีพครูอย่างโดดเด่น สังคมไทยยังฝากอนาคตและความฝันที่จะเห็นประเทศไทยเป็นประเทศที่พัฒนา มีความมั่นคงและเศรษฐกิจมั่งคั่ง โดยฝากความหวังไว้กับครูเสมอ

ถ้าพิจารณาถึงสภาพวิกฤติในวิชาชีพครูแล้ว จะพบความเร่งด่วนที่จะต้องดำเนินการยกระดับและสร้างมาตรฐานให้สมกับวิชาชีพครูซึ่งเป็นวิชาชีพชั้นสูง และพบโอกาสแห่งการพัฒนาวิชาชีพครู ความเร่งด่วนที่ทุกฝ่ายเห็นพ้องต้องกันก็คือ ปฏิรูประบบสังคมของครูไทยเพื่อดำรงไว้ซึ่งครูคุณภาพ ซึ่งเป็นครูมืออาชีพที่เป็นครูรุ่นใหม่ที่มีความใหม่ในความเก่าที่มีคุณค่าทั้งหลาย ทุกฝ่ายเห็นพ้องต้องกันว่ากุญแจแห่งความหวังในเรื่องนี้ก็คือการจัดระบบใบอนุญาตประกอบวิชาชีพครูอันเป็นหนทางหนึ่งในการยกระดับมาตรฐานวิชาชีพครูให้มีมาตรฐานเฉกเช่นวิชาชีพชั้นสูงอื่น อีกทั้งเป็นการสร้างแรงจูงใจให้คนเก่ง คนดี มีจิตใจใฝ่พัฒนา เยาวชนสามารถเข้าสู่วงการวิชาชีพครูด้วยความมั่นใจ

งานวิจัยเอกสาร เรื่อง ใบอนุญาตประกอบวิชาชีพครู

ซึ่งจะนำไปสู่การกระตุ้นให้ครูพัฒนาตนเองทั้งด้านความรู้ความสามารถ คุณภาพการปฏิบัติงาน และความประพฤติตามกรอบแห่งจรรยาบรรณครู อันเป็นหลักประกันคุณภาพการศึกษาแก่ประชาชนว่า ไม่ว่าจะลูกหลานไทยเกิดและอยู่ในส่วนใดของประเทศ ทุกคนก็มีโอกาสได้รับการศึกษาที่มีคุณภาพในระดับมาตรฐานเดียวกัน

ในการยกระดับมาตรฐานวิชาชีพครูและการจัดระบบ ใบอนุญาตประกอบวิชาชีพครู ได้มีความคิดและความพยายามที่เริ่มต้นอย่างเป็นรูปธรรม เมื่อคุรุสภาได้จัดสัมมนาขึ้นเมื่อ พ.ศ. 2523 และได้พยายามที่จะแก้ไขพระราชบัญญัติครู พ.ศ. 2488 ถึง 5 ครั้ง แต่ก็มีความพยายามที่ประสบความสำเร็จในระดับที่พยายามแล้วเท่านั้น ไม่บังเกิดประสิทธิผลตามเป้าหมาย ทั้งนี้เพราะขาดความเห็นพ้องจากทุกฝ่ายที่เกี่ยวข้องในการแก้ไขพระราชบัญญัติครู และจัดตั้งองค์การอิสระเพิ่มเติมจากคุรุสภาและที่สำคัญก็คือไม่มีกฎหมายแม่บทในการขึ้นการยกมาตรฐานวิชาชีพครู ดังนั้น การดำเนินงานในอดีตเกือบ 2 ทศวรรษ ซึ่งยังไม่บังเกิดผล แต่ในครั้งนี้นับว่าเป็นโอกาสทองของการพัฒนา

งานวิจัยเอกสาร เรื่อง ใบอนุญาตประกอบวิชาชีพครู

วิชาชีพครู และการจัดระบบใบอนุญาตประกอบวิชาชีพครู ทั้งนี้ เพราะการยกระดับมาตรฐานวิชาชีพครูในครั้งนี้เป็น การดำเนินการ ตามรัฐธรรมนูญแห่งราชอาณาจักรไทย พุทธศักราช 2540 อีกทั้ง การจัดระบบใบอนุญาตประกอบวิชาชีพครูเป็นการปฏิบัติตาม กฎหมาย คือ พระราชบัญญัติการศึกษาแห่งชาติ พ.ศ..... กล่าวคือ ในมาตรา 53 ให้มีองค์กรวิชาชีพครูและผู้บริหาร การศึกษามีฐานะเป็นองค์กรอิสระภายใต้การบริหารของสภา วิชาชีพในกำกับของกระทรวง มีอำนาจหน้าที่กำหนดมาตรฐานวิชา ชีพ ออกและเพิกถอนใบอนุญาตประกอบวิชาชีพ กำกับดูแล การปฏิบัติงานตามมาตรฐานและจรรยาบรรณของวิชาชีพ รวมทั้งการพัฒนาวิชาชีพครูและผู้บริหารการศึกษา ให้ครู ผู้ บริหารการศึกษา และบุคลากรทางการศึกษาอื่นของรัฐและเอกชน ต้องมีใบอนุญาตประกอบวิชาชีพตามที่กฎหมายกำหนด ใน สถานการณ์เช่นนี้ การจัดระบบใบอนุญาตประกอบวิชาชีพครู เป็นการดำเนินงานตามพระราชบัญญัติการศึกษาแห่งชาติ พ.ศ. ประกอบกับการได้รับแรงสนับสนุนจากทุกฝ่าย ซึ่งทำให้มั่นใจ ได้ว่า

งานวิจัยเอกสาร เรื่อง ใบอนุญาตประกอบวิชาชีพครู

วันแห่งการรอคอยที่จะเห็นการสร้างความแข็งแกร่งให้กับวิชาชีพครู ด้วยการออกใบอนุญาตประกอบวิชาชีพครูโดยองค์กวีวิชาชีพครู กำลังเป็นจริงอย่างแน่นอนในเร็ว วันนี

2. พัฒนาการของการจัดระบบใบอนุญาตประกอบวิชาชีพครูของประเทศไทย : รู้เรา บทพิสูจน์ความคิดและพยายาม ในการจัดระบบใบอนุญาตประกอบวิชาชีพครูของประเทศไทย แบ่งออกได้เป็น 4 ยุค คือ

2.1 ยุคก่อนมีพระราชบัญญัติครู พุทธศักราช 2488

เริ่มตั้งแต่ได้มีพระราชโองการโปรดเกล้าฯ ให้จัดตั้ง กรมศึกษาธิการตั้งแต่ประมาณปี พ.ศ. 2430 เป็นต้นมา การศึกษาได้ก้าวหน้าขึ้นมาก ความจำเป็นในการประสิทธิประสาทความรู้ใหม่ ตลอดจนอบบรมครูให้รู้วิชาครู และวิธีสอนจึงมีมากขึ้น สมัยนั้นมีครู ที่ไปเรียนวิชาทางการศึกษาจากต่างประเทศไม่กี่คน ได้นำความรู้ มาเปิดอบรมครูขึ้นที่

“วิทยาทานสถาน” ในปี 2438 และในปี 2443 ก็ได้มีการตั้ง
สภาสำหรับอบรมและประชุมครูขึ้นโดยใช้ชื่อ “สภาไวยาจารย์”
เปิดสอนครูทุกวันพระ ซึ่งเป็นวันหยุดราชการ และได้ทำหนังสือ
พิมพ์สำหรับครูขึ้นเป็นครั้งแรกชื่อหนังสือพิมพ์ วิทยาจารย์ ในปี
2445 กรมศึกษาธิการได้ตั้งสถานที่ประชุมอบรมและสอนครูในรูป
สมาคมขึ้น ใช้ชื่อว่า “สามัคยาจารย์สโมสรสถาน” และได้เปลี่ยนเป็น
“สามัคยาจารย์สมาคม” ในปี 2447 ตั้งอยู่ที่โรงเรียนสวนกุหลาบ
วิทยาลัย ได้ดำเนินกิจการเพื่อครูอย่างกว้างขวาง เป็นบ่อเกิดแห่ง
ศิลปวิทยาการสำหรับครู มีการชุมนุมเพื่อปรึกษาหารือเรื่องการ
ศึกษา การจัดอบรม และปาฐกถาพิเศษ รวมทั้งเป็นแหล่งสังสรรค์
สโมสรสำหรับสมาชิก นอกจากนั้นสมาชิกจะได้รับหนังสือพิมพ์
วิทยาจารย์ เป็นการให้เปล่าด้วย

สามัคยาจารย์สมาคมได้รับเกียรติอย่างสูงโดยพระ
บาทสมเด็จพระมงกุฎเกล้าเจ้าอยู่หัวครั้งยังดำรงพระราช อิสริยยศ
เป็นสมเด็จพระบรมโอรสาธิราช เจ้าฟ้ามหา-วชิราวุธสยาม
มงกุฎราชกุมาร มีพระมหากษัตริย์คุณทรงรับสามัคยาจารย์
สมาคมอยู่ในพระบรมราชูปถัมภ์ ตั้งแต่

งานวิจัยเอกสาร เรื่อง ใบอนุญาตประกอบวิชาชีพครู

พ.ศ. 2448 ตลอดมา นับว่าเป็นสมาคมที่เชิดหน้าชูตาสูงส่งแห่งหนึ่งในประเทศไทยที่พระบาทสมเด็จพระเจ้าอยู่หัวทุกพระองค์นับแต่พระบาทสมเด็จพระมงกุฎเกล้าเจ้าอยู่หัวก็ได้เสด็จพระราชดำเนินมาประทับทอดพระเนตรละครและฟังปาฐกถาพิเศษหลายครั้ง

2.2 ยุครุ่งอรุณของวิชาชีพครู

การดำเนินงานในรูปสมาคมวิชาชีพครูได้รุ่งเรืองมาเกือบศตวรรษ แต่ก็ประสบความผันผวนเนื่องจากภาวะเศรษฐกิจเสื่อมโทรมหลังสงครามโลกครั้งที่ 2 ทำให้ผู้ประกอบการวิชาชีพครูได้รับผลกระทบทางเศรษฐกิจ เกิดความรู้สึกถึงความไม่ก้าวหน้าในอาชีพ ครูดี ๆ มีความสามารถจำนวนมากละทิ้งอาชีพครู หันไปประกอบอาชีพอื่น ดังนั้น จึงได้มีการตราพระราชบัญญัติครู พุทธศักราช 2488 ขึ้น สาระสำคัญคือ ให้มีสภาในกระทรวงศึกษาธิการ เรียกว่า คุรุสภา เป็นนิติบุคคล ครูทุกคนต้องเป็นสมาชิก ทั้งนี้ให้คุรุสภาปฏิบัติหน้าที่แทนสมาคมอาจารย์สมาคมในเรื่องของวิชาชีพ ขณะเดียวกันก็ทำหน้าที่ให้ความเห็นเรื่องนโยบายการศึกษา และการวิชาการศึกษาทั่วไป

งานวิจัยเอกสาร เรื่อง ใบอนุญาตประกอบวิชาชีพครู

กระทรวงศึกษาธิการ ควบคุมจรรยาบรรณและวินัยของครู รักษาผลประโยชน์ ส่งเสริมฐานะครูและครอบครัวตามสมควร ส่งเสริมความรู้และความสามัคคีของครู และที่สำคัญคือ ทำหน้าที่แทน ก.พ. ในการบริหารงานบุคคลครู

ในปี 2517 คณะกรรมการวางพื้นฐานเพื่อปฏิรูปการศึกษาได้เสนอหลักการและสาระสำคัญเรื่องการปฏิรูปการศึกษา โดยได้ให้ความสำคัญกับบทบาทและฐานะของครู เพราะการปฏิรูปการศึกษาจะไม่สำเร็จ ถ้าไม่ปฏิรูปครู ทั้งนี้ได้กำหนดคุณลักษณะและบทบาทที่พึงประสงค์ ตลอดจนหลักการสาระและวิธีการปฏิรูปครู โดยหลักการที่สำคัญคือ **รัฐต้องจัดหลักประกันให้แก่อาชีพครู ให้ครูมีสภาพแวดล้อมที่ดีพอที่จะรักษาบทบาทที่พึงประสงค์ไว้ได้ ให้ครูมีความมั่นคงและศรัทธาในอาชีพ พร้อมทั้งจะดำรงเกียรติ มาตรฐาน และอุดมการณ์แห่งวิชาชีพครูไว้ได้** ดังนั้น ต้องมีการปรับปรุงองค์กรวิชาชีพเพื่อพิทักษ์สิทธิและผลประโยชน์ ของครู การสร้างจรรยาบรรณครูขึ้นเพื่อควบคุม ความประพฤติครู และครูต้องมีใบอนุญาตประกอบวิชาชีพครู

2.3 ยุคแห่งความคิดและความพยายาม

การเคลื่อนไหวอย่างเป็นทางการได้เริ่มในปี 2523 ครูสภาได้จัดประชุมสัมมนาเพื่อยกระดับมาตรฐานวิชาชีพครูขึ้นที่โรงแรมไทยไฮเต็ล โดยได้มีการนำเสนอหลักการและสาระสำคัญของสถาบันครู แนวทางการออกใบอนุญาตประกอบวิชาชีพครูในต่างประเทศ การประชุมระดมความคิดเห็นร่วมกับการใช้แบบสอบถาม ทั้งนี้ ได้เสนอแนวทางในการยกระดับมาตรฐานวิชาชีพครู ให้ ครูสภานำไปดำเนินการที่ค่อนข้างชัดเจนเป็นรูปธรรม นับเป็นการจุดประกายความคิดให้เร่งดำเนินการเตรียมการเพื่อออกใบอนุญาตประกอบวิชาชีพครูในช่วงดังกล่าว ครูสภาได้จัดประชุมสัมมนาเพื่อระดมความคิดจากผู้ที่เกี่ยวข้องเพื่อรับฟังความคิดเห็น ประเมินความเป็นไปได้ ตลอดจนแนวทางในการออกใบอนุญาตประกอบวิชาชีพครู มีการศึกษาวิจัยเพื่อเตรียมข้อมูลการแก้ไขพระราชบัญญัติครู พ.ศ. 2488 เพื่อให้เอื้อต่อการออกใบอนุญาตประกอบวิชาชีพครู และได้ศึกษาแนวทางการออกใบอนุญาตประกอบวิชาชีพครู

คุรุสภาได้กำหนดเกณฑ์มาตรฐานวิชาชีพครูที่
ระบุคุณลักษณะที่สำคัญสำหรับผู้ประกอบวิชาชีพครูไว้ 4
ประการ คือ รอบรู้ สอนดี มีคุณธรรมจรรยาบรรณ มุ่งมั่นพัฒนา ขึ้น
ในปี 2533 และได้เผยแพร่ไปยังครูและหน่วยงานที่เกี่ยวข้องเพื่อ
เป็นแนวทางปฏิบัติ แต่เนื่องจากเกณฑ์ดังกล่าวเป็นนามธรรม ยาก
แก่การปฏิบัติและประเมิน จึงไม่ก้าวหน้าเท่าที่ควร ในปี 2537
คุรุสภาจึงได้พัฒนาเกณฑ์มาตรฐานวิชาชีพครูขึ้นใหม่ ที่มีเนื้อหา
ครอบคลุมเกณฑ์เดิมที่สามารถปฏิบัติและประเมินได้ เกณฑ์
มาตรฐานวิชาชีพครูของคุรุสภา พ.ศ. 2537 ที่พัฒนาใหม่มี 11
มาตรฐาน คุรุสภาได้ประสานการใช้เกณฑ์มาตรฐานวิชาชีพครูนี้กับ
สำนักงานคณะกรรมการข้าราชการครู และหน่วยงานต้นสังกัด
ของครูเพื่อให้การปฏิบัติตามเกณฑ์ และกระทรวงศึกษาธิการ
ได้ประกาศให้ใช้เป็นเกณฑ์มาตรฐานวิชาชีพครูของกระทรวง
ศึกษาธิการ คุรุสภาได้กำหนดระดับคุณภาพครู เพื่อเป็นแนวทาง
ในการประเมินผลการปฏิบัติงานและพัฒนาครู และข้าราชการครู
เพื่อให้ครูได้ใช้เป็นแนวทางในการประเมินตนเอง และให้ผู้
บริหารประเมินครู

งานวิจัยเอกสาร เรื่อง ใบอนุญาตประกอบวิชาชีพครู

ระดับคุณภาพของครู (NTQ : National Teacher Qualification)

มีสาระครอบคลุมเกณฑ์มาตรฐานวิชาชีพครูเป็น 5 ระดับ แต่ละระดับประกอบด้วย ครูปฏิบัติการ ครูชำนาญการ ครูเชี่ยวชาญ ครูผู้เชี่ยวชาญพิเศษ และครูผู้ทรงคุณวุฒิ และได้นำเสนอไปยังสำนักงานคณะ-กรรมการข้าราชการครู คณะกรรมการข้าราชการครูได้มีมติให้นำระดับคุณภาพครูไปใช้ประเมินผลการปฏิบัติงาน และการพัฒนาข้าราชการครู เมื่อวันที่ 20 มีนาคม 2541

ในฐานะองค์กรวิชาชีพครูมีอำนาจหน้าที่ในการควบคุมสอดส่องจรรยาบรรณของครู ตาม พ.ร.บ. ครู พ.ศ. 2488 ครูสภาได้กำหนดระเบียบว่าด้วยจรรยาบรรณและวินัยตามระเบียบและประเพณีของครูขึ้นในปี 2506 และได้พัฒนามาหลายครั้งจนกระทั่งในปี 2539 ครูสภาได้พัฒนาจรรยาบรรณครูขึ้นใหม่ และประกาศใช้เมื่อวันที่ 7 พฤษภาคม 2539 มีทั้งหมด 9 ข้อ

ครูสภาได้ดำเนินการศึกษาเพื่อกำหนดรูปแบบของครูสภาในอนาคต มีการดำเนินการเพื่อแก้ไข

ปรับปรุงพระราชบัญญัติครู พ.ศ. 2488 หลายครั้ง เพื่อให้เอื้ออำนวยต่อการออกใบอนุญาตประกอบวิชาชีพครู แต่ก็ยุบสภาเสียก่อน ทำให้ยังไม่แล้วเสร็จ นอกจากนั้นในปี 2523 ยังได้มีการตั้งองค์กรกลางบริหารงานบุคคลของข้าราชการครู โดยแยกออกจากอำนาจหน้าที่ของคุรุสภาตาม พ.ร.บ. ครู พ.ศ. 2488 เพื่อดำเนินการบริหารงานบุคคลสำหรับข้าราชการครู เรียกว่า สำนักงานคณะกรรมการข้าราชการครู

2.4 ยุคทองของวิชาชีพครู

รัฐธรรมนูญแห่งราชอาณาจักรไทย พุทธศักราช 2540 ในมาตรา 81 กำหนดให้รัฐต้องจัดการศึกษาอบรม และสนับสนุนให้เอกชนจัดการศึกษาอบรมให้เกิดความรู้คู่คุณธรรม จัดให้มีกฎหมายเกี่ยวกับการศึกษาแห่งชาติ ปรับปรุงการศึกษาให้สอดคล้องกับการเปลี่ยนแปลงทางเศรษฐกิจและสังคม สร้างเสริมความรู้และปลูกฝังจิตสำนึกที่ถูกต้องเกี่ยวกับการเมือง การปกครองในระบอบประชาธิปไตย อันมีพระมหากษัตริย์ทรงเป็นประมุข

งานวิจัยเอกสาร เรื่อง ใบอนุญาตประกอบวิชาชีพครู

สนับสนุนการค้นคว้าวิจัยในศิลปะวิทยาการต่าง ๆ เร่งรัดพัฒนา
วิทยาศาสตร์และเทคโนโลยีเพื่อการพัฒนาประเทศ

พัฒนาวิชาชีพครู และส่งเสริมภูมิปัญญาท้องถิ่น ศิลปะและวัฒนธรรม
ของชาติ และร่างพระราชบัญญัติการศึกษาแห่งชาติ พ.ศ.
ที่กำลังอยู่ในขั้นการพิจารณาของวุฒิสภา ในหมวด 7 ครูและ
บุคลากรทางการศึกษา มาตรา 53 ให้มีองค์กรวิชาชีพครูและผู้
บริหารการศึกษามีฐานะเป็น องค์กรอิสระภายใต้การบริหารงาน
ของสภาวิชาชีพในกำกับของกระทรวง มีอำนาจหน้าที่กำหนด
มาตรฐานวิชาชีพ ออกและเพิกถอนใบอนุญาตประกอบวิชาชีพ
กำกับดูแลการปฏิบัติตามมาตรฐานและจรรยาบรรณของวิชาชีพ
รวมทั้งการพัฒนาวิชาชีพครูและผู้บริหารการศึกษา ให้ครู ผู้บริหาร
สถานศึกษา ผู้บริหารการการศึกษา และบุคลากรทางการศึกษาอื่นทั้ง
ของรัฐและเอกชนต้องมีใบอนุญาตประกอบวิชาชีพตามที่กฎหมาย
กำหนด และการจัดให้มีองค์กรวิชาชีพครู ผู้บริหารการการศึกษา
และบุคลากรทางการศึกษาอื่น คุณ-สมบัติ หลักเกณฑ์ และวิธี
การในการออกและเพิกถอนใบอนุญาตประกอบวิชาชีพ ให้เป็น
ไปตามที่กฎหมายกำหนด

จากรัฐธรรมนูญแห่งราชอาณาจักรไทย พ.ศ. 2540 และพระราชบัญญัติการศึกษาแห่งชาติ พ.ศ. จะเห็นได้ว่าได้ให้ความสำคัญกับการพัฒนาครู โดยได้กำหนดไว้ในกฎหมายซึ่งเอื้ออำนวยให้การพัฒนาวิชาชีพครู โดยการออกใบอนุญาตประกอบวิชาชีพครู

พัฒนาการของการจัดระบบใบอนุญาตประกอบวิชาชีพครูที่เริ่มมาตั้งแต่อดีต ที่มีครูอาชีพเกิดขึ้นในประเทศไทยแสดงให้เห็นถึงการให้ความสำคัญแก่ครูที่มีมาตั้งแต่ต้น ความพยายามในการตั้งสมาคมวิชาชีพเพื่อร่วมกันพัฒนาครูและวิชาชีพครู การตราพระราชบัญญัติครู พ.ศ. 2488 เพื่อให้มีองค์กรที่ดำเนินการเรื่องวิชาชีพครูอย่างจริงจัง ความพยายามของคณะกรรมการวางพื้นฐานเพื่อปฏิรูปการศึกษาที่ให้ความสำคัญกับครูโดยกำหนดนโยบายในการปฏิรูปครู แต่ไม่ได้นำไปปฏิบัติจริง ความพยายามของคุรุสภาในฐานะองค์กรวิชาชีพครูที่ได้ศึกษาค้นคว้าข้อมูล การจัดประชุมสัมมนาระดมสมองเพื่อหาข้อมูลร่วมกันในการที่จะพัฒนาวิชาชีพครูในยุคต้น ๆ ที่ต้องฝ่าฟันกระแสการ

งานวิจัยเอกสาร เรื่อง ใบอนุญาตประกอบวิชาชีพครู

คัดค้านของครูและผู้ที่เกี่ยวข้อง แต่จากความพยายามในการขยายความคิด สร้างความเข้าใจเพื่อให้เกิดความเห็นพ้องต้องกันถึงความจำเป็นในการยกระดับมาตรฐานวิชาชีพครู จนกระทั่งได้รับการยอมรับ เข้าใจ เห็นพ้องต้องกันมีมากขึ้น ความพยายามในการแก้ไขกฎหมายเพื่อให้การดำเนินการได้มีขึ้นครั้งแรกแล้วครั้งเล่า การดำเนินการใกล้เคียงประสบความสำเร็จหลายครั้ง แต่ก็จบลงด้วยการยุบสภาผู้แทนราษฎร โดยปัจจัยทางการเมืองทำให้ต้องกลับไปตั้งต้นใหม่ ตลอดมา จนมาถึงยุคทองของวิชาชีพครูที่สถานการณ์เอื้ออำนวยอย่างไม่เคยมีมาก่อน สภาพปัญหาทางเศรษฐกิจสังคมของประเทศที่รุ่มร่า ความจำเป็นในการปฏิรูปการศึกษา รัฐธรรมนูญแห่งราชอาณาจักรไทย พ.ศ. 2540 และโดยเฉพาะอย่างยิ่ง พระราชบัญญัติการศึกษาแห่งชาติ พ.ศ. ตลอดจนการยอมรับของครู นักการศึกษา และประชาชน ต่างเห็นความสำคัญและความจำเป็นในการยกระดับมาตรฐานวิชาชีพครูโดยการออกใบอนุญาตประกอบวิชาชีพครู

จากบทเรียนที่ผ่านมา มีสภาพปัญหาที่น่าจะตระหนักและเตรียมการแก้ไขป้องกันไม่ให้เป็นอุปสรรคในการดำเนินงานต่อไป และบทเรียนที่น่าจะได้นำมาใช้พัฒนาต่อไป เพื่อให้องค์การสามารถปฏิบัติงานยกระดับมาตรฐานวิชาชีพครู และออกใบอนุญาตประกอบวิชาชีพครูได้สัมฤทธิ์ผล

สภาพที่เป็นปัญหาในอดีต ได้แก่

- (1) กฎหมายไม่เอื้ออำนวยให้สามารถดำเนินการออกใบอนุญาตประกอบวิชาชีพครู
- (2) ภารกิจของครูสภาพที่ไม่ชัดเจนและมีมากเกินไป
- (3) ภาพลักษณ์ขององค์กร และการไม่ยอมรับองค์กรวิชาชีพ
- (4) ปัญหาการขาดงบประมาณ
- (5) ภาพรวมการผลิต การใช้ และการพัฒนาครูในกระทรวงศึกษาธิการไม่เป็นเอกภาพ

(6) สภาพของครูไทยที่ส่วนใหญ่เป็นข้าราชการ จึงปฏิบัติงานในหน้าที่ทางราชการมากกว่าปฏิบัติวิชาชีพครู

จากสภาพปัญหาที่กล่าวมานั้น ส่วนใหญ่จะเป็นปัญหาการดำเนินงานของครูสุภาพก็ตาม แต่การดำเนินงานเรื่องการพัฒนาวิชาชีพครู โดยการออกใบอนุญาตวิชาชีพครู เป็นเรื่องที่ต้องดำเนินการทั้งระบบ ตั้งแต่การผลิตครู การใช้ครู การพัฒนาครู และสภาพการดำเนินการดังกล่าวมีปัจจัยต่าง ๆ บุคคล องค์กรหลายกลุ่มหลายฝ่ายเข้ามาเกี่ยวข้อง ทั้งนักการเมือง ครู นักวิชาการ ประชาชน ฯลฯ การแสวงหาความเห็นพ้องต้องกันของบุคคลหลายกลุ่มหลายฝ่ายนี้ ในอดีตเป็นเรื่องยากลำบากอย่างยิ่ง แต่ในสถานการณ์ปัจจุบันเกิดความเห็นพ้องต้องกันทุกฝ่ายที่จำเป็นต้องสร้างความแข็งแกร่งให้กับวิชาชีพครู โดยการจัดระบบใบอนุญาตประกอบวิชาชีพครู ซึ่งเป็นการดำเนินการตามพระราชบัญญัติการศึกษาแห่งชาติ พ.ศ.

3. การจัดระบบใบอนุญาตประกอบวิชาชีพครูในต่างประเทศ : ฐั้เขา เร็ยรฐั้รูปแบบและวิธีการสู่ความสำเร็จ

3.1 ทุกประเทศที่คัดสรร

ซึ่งได้แก่ นิวซีแลนด์ ออสเตรเลีย (นิวเซาท์เวลล์)

สก๊อตแลนด์ สหรัฐอเมริกา แคนาดา (ออนตาริโอ)

ญี่ปุ่น และฮ่องกง เป็นประเทศที่มีการออกใบอนุญาตประกอบวิชาชีพครู

3.2 องค์กรที่รับผิดชอบในการออกใบอนุญาตประกอบวิชาชีพครู

พบว่าในประเทศนิวซีแลนด์ ญี่ปุ่น และฮ่องกง เป็นหน้าที่ของกระทรวงศึกษาธิการ โดยในนิวซีแลนด์มีคณะกรรมการออกใบอนุญาตประกอบวิชาชีพครู ในประเทศญี่ปุ่นการออกใบอนุญาตประกอบวิชาชีพครูเป็นหน้าที่ของฝ่ายจัดการศึกษาและสภาการศึกษาแต่ละจังหวัด ในออสเตรเลีย กรณั้รัฐนิวเซาท์เวลล์ มีสำนักทะเบียนครูเป็นหน่วยงานอิสระตามกฎหมาย ส่วนหลักเกณฑ์และวิธีการออกใบอนุญาตประกอบวิชาชีพครูจะแตกต่างกันในแต่ละรัฐ ในสก๊อตแลนด์ สภาครูแห่งสก๊อตแลนด์เป็นหน่วยงาน

งานวิจัยเอกสาร เรื่อง ใบอนุญาตประกอบวิชาชีพครู

รับผิดชอบการออกใบอนุญาตประกอบวิชาชีพครู ในแคนาดา (ออนตาริโอ) มีวิทยาลัยครุศาสตร์แห่งออนตาริโอเป็นผู้รับผิดชอบการออกใบอนุญาตประกอบวิชาชีพครู ส่วนในประเทศสหรัฐอเมริกา การออกใบอนุญาตประกอบวิชาชีพครูเป็นหน้าที่ของคณะกรรมการ ควบคุมวิชาชีพ

3.3 สภาครู

พบว่าสกอตแลนด์เป็นประเทศที่มีการจัดตั้ง ค.ศ. 1966 มีกรรมการบริหารสภาครู 49 คน เป็นครูประจำการ 30 คน และตัวแทนจากมหาวิทยาลัย และสถาบันอุดมศึกษา 19 คน โดยมีการเลือกตั้งทุก 4 ปี ฮ็องกงกำลังเสนอจัดตั้งสภาครู ซึ่งกรรมการประกอบด้วยกรรมการ 30-50 คน สำหรับนิวซีแลนด์ กำลังเสนอขอจัดตั้งองค์การวิชาชีพครูเช่นกัน ส่วนในออนตาริโอนั้นมี วิทยาลัยครุศาสตร์แห่งออนตาริโอจัดตั้งขึ้นเมื่อ ค.ศ.1996 โดย กรรมการบริหาร 31 คน ในญี่ปุ่นมีการจัดตั้งสภาการฝึกหัดครูขึ้น ประเทศที่ไม่มีสภาครูได้แก่ประเทศออสเตรเลีย แคนาดา (ออนตาริโอ) และประเทศสหรัฐอเมริกา

3.4 วัตถุประสงค์ของสภาครู

สภาครูของสก๊อตแลนด์ได้กำหนดวัตถุประสงค์ของสภาครูเพื่อต้องการให้ครูมีอำนาจในการควบคุมกิจกรรมของตนเอง ส่วนสภาการฝึกหัดครูในญี่ปุ่นก็มุ่งให้สภาควบคุมและกำหนดมาตรฐานครู ในแคนาดา (ออนตาริโอ) ที่มีวิทยาลัยครุศาสตร์แห่งออนตาริโอ มีวัตถุประสงค์เพื่อ

(1) กำหนดเกณฑ์มาตรฐานความรู้ความสามารถของครู

(2) กำหนดมาตรฐานผู้สำเร็จการศึกษา

(3) ติดตามการเรียนการสอนการอบรมครู

(4) พัฒนาการเตรียมครูต้นแบบสำหรับผู้จบการศึกษานอกจังหวัดออนตาริโอ หรือนอกแคนาดา

สำหรับสภาครูฮ่องกงที่กำลังเสนอจัดตั้งขึ้นได้ศึกษาจากประสบการณ์ของสภาครูสก๊อตแลนด์และวิทยาลัยครุศาสตร์แห่งออนตาริโอ ผนวกกับบริบทของฮ่องกง ได้กำหนดวัตถุประสงค์ของสภาครูไว้ 4 ประการ คือ

(1) ออกใบอนุญาตประกอบวิชาชีพครู

งานวิจัยเอกสาร เรื่อง ใบอนุญาตประกอบวิชาชีพครู

- (2) บังคับใช้จรรยาบรรณ
- (3) กำหนดแผนการเรียนฝึกหัดครู
- (4) ประกันการพัฒนาวิชาชีพต่อเนื่อง

3.5 คุณสมบัติของครูที่ออกใบอนุญาตประกอบวิชาชีพ

ครู

(1) คุณสมบัติระดับปริญญาตรีขึ้นไป และผ่านการอบรมเป็นครู หรือประกาศนียบัตรครู หรือได้รับปริญญาตรีทางการศึกษาลักษณะ 4 ปี (นิวซีแลนด์ ออสเตรเลีย (นิวเซาท์เวลส์) สก็อตแลนด์ สหรัฐอเมริกา แคนาดา (ออนตาริโอ) ญี่ปุ่น ฮังการี)

(2) ผ่านการทดลองสอนเป็นครู 2 ปี (นิวซีแลนด์) ส่วนในสหรัฐอเมริกาครูที่สมัครขอรับใบอนุญาตประกอบวิชาชีพครูจะต้องได้รับการรับรองความสามารถโดยสถาบันผลิตครู และผ่านการทดลองสอน 14 สัปดาห์ และศึกษาเพิ่มเติมตามปริมาณที่กำหนดของแต่ละรัฐ

(3) ในนิวซีแลนด์ กรณีครูก่อนประถมศึกษาไม่จำเป็นต้องจบปริญญาตรีก็ได้ แต่ต้องพัฒนาตนเองจนถึง

ระดับปริญญาตรี หลังจากเป็นครูไม่เกิน 3 ปี ในกรณีครุมัธยม ต้องได้รับประกาศนียบัตรบัณฑิตในสาขาวิชาใดวิชาหนึ่ง

(4) ในออสเตรเลีย ครูหรือลูกจ้างประจำของ โรงเรียนจะได้รับใบอนุญาตประกอบวิชาชีพครูโดยอัตโนมัติ ครู โรงเรียนเอกชนก็สามารถขอรับใบอนุญาตประกอบวิชาชีพครูได้ แต่ต้องผ่านการตรวจประวัติ อาชญากรรม

(5) ในญี่ปุ่น ถ้าครุมัธยมปลายเกรด 1 จะต้องจบ ระดับปริญญาโท

3.6 ประเภทของครูที่ขอรับใบอนุญาตประกอบวิชาชีพ

- (1) ครูชั่วคราว (นิวซีแลนด์ สหรัฐอเมริกา)
- (2) ครูต้องขอยื่นยื่นการขอรับใบอนุญาตประกอบวิชาชีพครู (นิวซีแลนด์)
- (3) ครูถูกจำกัดการสอน (นิวซีแลนด์)

- (4) ครูถาวรหรือตลอดเวลาที่ประกอบวิชาชีพ
(นิวซีแลนด์ สหรัฐอเมริกา)
- (5) ครูตลอดชีวิต (สหรัฐอเมริกา)
- (6) ครูจำกัดระยะเวลาสอน(สหรัฐอเมริกา)
- (7) ครูต้องต่ออายุ (สหรัฐอเมริกา)

3.7 ประเภทของใบอนุญาตประกอบวิชาชีพครู

- (1) แบบชั่วคราว (นิวซีแลนด์ ออสเตรเลีย ; นิวเซาท์เวลล์ สก็อตแลนด์ สหรัฐอเมริกา แคนาดา;อนตาริโอ ญี่ปุ่น และฮ่องกง)
- (2) แบบถาวร (นิวซีแลนด์ ออสเตรเลีย ;นิวเซาท์เวลล์ สก็อตแลนด์ สหรัฐอเมริกา แคนาดา;อนตาริโอ ญี่ปุ่น และฮ่องกง)
- (3) แบบที่ต้องขอขึ้นรับการมีใบอนุญาตประกอบวิชาชีพครู (นิวซีแลนด์)
- (4) แบบจำกัดการสอนหรือวงจำกัด (นิวซีแลนด์ แคนาดา;อนตาริโอ)

(5) แบบวิชาชีพ (สหรัฐอเมริกา)

(6) แบบเฉพาะกาล (สหรัฐอเมริกา)

3.8 การสรรหาครู และการทำสัญญา

(1) การจัดการศึกษาในนิวซีแลนด์ ออสเตรเลีย

เลีย และสหรัฐอเมริกา เป็นแบบกระจายอำนาจ การสรรหาครู และการทำสัญญาจึงเป็นหน้าที่ของหน่วยงานท้องถิ่นในแต่ละรัฐ ซึ่งจะมีกฎหมายหรือข้อกำหนดตามความต้องการของท้องถิ่น ในนิวซีแลนด์เป็นหน้าที่ของคณะกรรมการบริหารโรงเรียน (Board of Trustees) กำหนดสัญญามี 3 ประเภท คือ จ้างเป็นรายปี จ้างตามโครงการ และจ้างถาวร

(2) สำหรับญี่ปุ่นและฮ่องกง มีการจัดการศึกษาแบบศูนย์รวมอำนาจ การสรรหาครูเป็นหน้าที่ของกระทรวงศึกษาธิการ โดยในญี่ปุ่นฝ่ายจัดการศึกษา (Prefectures) จัดจ้างครูตามใบอนุญาตประกอบวิชาชีพครู

3.9 การพัฒนาครู

(1) เปิดโอกาสให้ครูได้พัฒนาศักยภาพของตนเองได้อย่างเต็มที่ เป็นการพัฒนาตามจิตสำนึกของความเป็นครู โดยสร้างแรงจูงใจด้วยการเพิ่มค่าตอบแทนและประกาศเกียรติคุณ ยกย่องครูดีเด่น เช่น ในรัฐฟลอริดาจัดค่าตอบแทนให้ครูที่ได้รับประกาศนียบัตรรับรองความสามารถจากสภาแห่งชาติว่าด้วยมาตรฐานการสอน (NBPTS) โดยได้รับค่าตอบแทนเพิ่มขึ้นอีกเดือนละ 3,500 เหรียญ-สหรัฐ เป็นต้น

(2) เปลี่ยนการอบรมประจำการ เป็นการศึกษาระยะการ (ออสเตรเลีย (นิวเซาท์เวลล์) ฮองกง) เป็นการส่งเสริมให้ครูประจำการศึกษาเพิ่มเติมตามหลักสูตรโดยเฉพาะในระดับบัณฑิตศึกษา ขณะทำการสอนไปด้วย โดยเฉพาะในฮ่องกง ส่งเสริมให้ครูจบประกาศนียบัตรบัณฑิตของครู สำหรับผู้ได้รับปริญญาตรีทาง Bachelor of Arts (B.A.) หรือ Bachelor of Sciences (B.Sc.) จะได้รับเงินเดือนเพิ่มเติมเดือนละ 5,000 เหรียญฮ่องกง เป็นต้น

(3) ดำเนินการพัฒนาตามที่ครูและโรงเรียนตกลงกันไว้ โดยเฉพาะในช่วงทดลองการปฏิบัติงานครู 2 ปี (นิวซีแลนด์ ฮ็องกง)

(4) รัฐทำสัญญาจ้างกับหน่วยงานมาเป็นคู่สัญญาตามแผนที่รัฐต้องการพัฒนาครู (นิวซีแลนด์)

(5) ะหว่างทำการสอนต้องเข้าอบรมสม่ำเสมอหรือศึกษาเพิ่มเติม รัฐบาลกลาง และองค์กรบริหารส่วนจังหวัดสนับสนุนค่าใช้จ่าย (ญี่ปุ่น)

4. **เส้นทางสู่ความสำเร็จในการจัดระบบใบอนุญาตประกอบวิชาชีพครู : ข้อเสนอเพื่อพิจารณา**

4.1 **กลุ่มเป้าหมายในการออกใบอนุญาตประกอบวิชาชีพครู มี 2 กลุ่ม คือ**

(1) **ครูประจำการ**

ในปีการศึกษา 2539 มีครูอาจารย์รวม 632,285 คน ร้อยละ 86.97 เป็นข้าราชการครู ร้อยละ 79.89 เป็นข้าราชการครูสังกัดกระทรวงศึกษาธิการ ร้อยละ 56.19 เป็นข้าราชการครูสังกัดสำนักงาน คณะกรรมการการประถมศึกษาแห่งชาติ สังกัดกระทรวง-งานวิจัยเอกสาร เรื่อง ใบอนุญาตประกอบวิชาชีพครู

ศึกษาธิการ เมื่อจำแนกครูตามคุณวุฒิ พบว่าครูร้อยละ 82.42 มีวุฒิระดับปริญญาตรีขึ้นไป เมื่อจำแนกตามประเภทโรงเรียน พบว่าครูโรงเรียนรัฐบาลร้อยละ 85.73 โปรแกรมที่ครูโรงเรียนเอกชน ร้อยละ 60.30 มีวุฒิตั้งแต่ระดับปริญญาตรีขึ้นไป โดยสรุปครูอาจารย์ประจำการที่มีคุณวุฒิต่ำกว่าปริญญาตรี มีจำนวน 111,150 คน เป็นครูอาจารย์ในโรงเรียนรัฐบาล 78,455 คน และโรงเรียนเอกชน จำนวน 32,705 คน

(2) ครูก่อนประจำการ

ในปีการศึกษา 2537 มีนักศึกษาครูที่สำเร็จการศึกษาในระดับอนุปริญญาหรือเทียบเท่าจำนวน 2,161 คน และระดับปริญญาตรีหรือเทียบเท่า 19,950 คน (ส่วนระดับสูงกว่าปริญญาตรีซึ่งส่วนใหญ่มีงานประจำอยู่แล้วมีจำนวน 2,246 คน)

ถ้ากำหนดคุณวุฒิขั้นต่ำของครูมีอาชีพที่สมควรได้รับใบอนุญาตประกอบวิชาชีพครู จะต้องเป็นครูที่มีคุณวุฒิไม่ต่ำกว่าปริญญาตรี จึงมีความจำเป็นเร่งด่วนที่ต้องเสริมให้ครูอาจารย์ประจำการจำนวน

งานวิจัยเอกสาร เรื่อง ใบอนุญาตประกอบวิชาชีพครู

111,150 คน ให้ได้ศึกษาในระดับปริญญาตรีโดยด่วน และควรมีนโยบายยุติการผลิตครูมีคุณวุฒิระดับอนุปริญญาหรือเทียบเท่า อีก

ทั้งควรส่งเสริมให้วิชาชีพครูเป็นวิชาชีพพระดับสูงที่รับผู้สำเร็จการศึกษาระดับปริญญาตรีในสาขาอื่นมาแล้วจึงมาเรียนวิชาครูในระดับประกาศนียบัตรบัณฑิตทางการศึกษาหรือระดับบัณฑิตศึกษาทางการศึกษา ตลอดจนส่งเสริมให้สถาบันผลิตครู ผลิตครูระดับปริญญาตรีหลักสูตร 5 ปี

4.2 **วิสัยทัศน์ในการจัดระบบใบอนุญาตประกอบวิชาชีพครู**

ครูมืออาชีพเป็นครูมีใบอนุญาตประกอบวิชาชีพครูเพื่อเป็นหลักประกันคุณภาพการศึกษาอันส่งผลต่อการยกมาตรฐานวิชาชีพครูให้เป็นวิชาชีพชั้นสูง และเพื่อครูจะได้พัฒนาประเมิน ปรับปรุงตนเองอย่างต่อเนื่อง พร้อมทั้งปฏิบัติตามจรรยาบรรณแห่งวิชาชีพครู ซึ่งเป็นแบบอย่างที่ดีแก่นักเรียนและผู้อื่น เพื่อพัฒนาคุณภาพของตนและสังคมส่วนรวม อีกทั้งครูจะได้บริหารกิจการแห่ง วิชาชีพโดยครูและเพื่อนครู วิชาชีพครูเป็นวิชาชีพที่ก้าวหน้าเหมาะสมกับบุคคลที่ดีมีสติปัญญาสูง

งานวิจัยเอกสาร เรื่อง ใบอนุญาตประกอบวิชาชีพครู

ครูจะต้องมีคุณวุฒิระดับปริญญาตรีขึ้นไป โดยเฉพาะครูสอนระดับมัธยมศึกษา น่าจะต้องมีคุณวุฒิระดับบัณฑิตศึกษา

สำนักงานคณะกรรมการการศึกษาแห่งชาติควรแสวงหาความคิดเห็นพ้องในวิสัยทัศน์นี้จากสถาบันผลิตครูองค์การวิชาชีพครู ครู และประชาชนโดยทั่วไป

4.3 หลักการจัดระบบใบอนุญาตประกอบวิชาชีพ

ครู

- (1) มีเป้าหมายเพื่อนักเรียนเป็นหลัก
- (2) ทุกคนได้รับประโยชน์ไม่น้อยกว่าเดิม
- (3) การมีส่วนร่วมในการประเมิน
- (4) การกระจายอำนาจการประเมินสู่เขต พื้นที่

และสถานศึกษา

- (5) เปิดโอกาสและเป็นธรรมแก่ทุกฝ่าย

4.4 คุณวุฒิผู้มีสิทธิขอรับใบอนุญาตประกอบ วิชาชีพครู

จะต้องเป็นผู้สำเร็จการศึกษาไม่ต่ำกว่าปริญญาตรี และผ่านการทดลองสอนอย่างน้อย 2 ปี สำหรับครูประจำการที่มีคุณวุฒิต่ำกว่าปริญญาตรี ก็อาจกำหนดให้พัฒนาตนเองเพื่อให้มีคุณวุฒิระดับปริญญาตรี ภายใน 5 ปี

4.5 ใบอนุญาตประกอบวิชาชีพครูมี 3 ประเภท

คือใบอนุญาตสำหรับครูสามัญ ครูวิสามัญ และครูกิตติมศักดิ์ โดยมีใบอนุญาตครูกิตติมศักดิ์เป็นแบบถาวร ส่วนใบอนุญาตสำหรับครูสามัญและวิสามัญ กำหนดเป็นระยะ 2 ปี 5 ปี 10 ปี และแบบถาวร

4.6 ให้จัดตั้งสภาครูเป็นองค์กรมหาชนภายใต้ กำกับของกระทรวง

ทำหน้าที่ออกและเพิกถอนใบอนุญาตประกอบวิชาชีพครู โดยจัดตั้งขึ้นในครุสภา หรือปรับปรุงครุสภาให้ทำหน้าที่เฉพาะในเรื่องนี้ องค์กรมหาชนนี้มีอำนาจหน้าที่กำหนดมาตรฐานวิชาชีพครู ออกและเพิกถอนใบ

งานวิจัยเอกสาร เรื่อง ใบอนุญาตประกอบวิชาชีพครู

อนุญาตประกอบวิชาชีพครู กำกับดูแลการปฏิบัติตามมาตรา
ฐานและจรรยาบรรณวิชาชีพ และดำเนินการพัฒนาวิชาชีพครู

4.7 หน้าที่ครู

คือ การบ่มเพาะพัฒนาผู้เรียนเท่าที่ความสามารถ
ของครูจะทำได้ ดังนั้น ในการประเมินครูต้องประเมินให้ตรงกับ
หน้าที่ ดังนั้น สมควรประเมินเพื่อรับรองคุณภาพครูจากผลการเรียน
ของผู้เรียน เพิ่มสะสมงานครู และเพิ่มสะสมการสอน พฤติ
กรรมการสอนและการทำงาน ความประพฤติและจรรยาบรรณ
ครู และบทบาทการพัฒนาวิชาชีพครู ในการประเมินคุณภาพครู
เพื่อต่อใบอนุญาตประกอบวิชาชีพครู โดยกำหนดใบอนุญาต
แบบวิสามัญ (2 ปี) และแบบกิตติมศักดิ์ซึ่งเป็นแบบถาวรและแบบ
สามัญ (5 ปี 10 ปี และแบบถาวร) ในการพิจารณาการต่อใบ
อนุญาตประกอบวิชาชีพครูจะต้องพิจารณาตามระดับคุณภาพครู
5 ระดับ คือ ครูปฏิบัติการ ครูชำนาญ-การ ครูเชี่ยวชาญ ครู
เชี่ยวชาญพิเศษ และครูผู้ทรงคุณวุฒิ ทั้งนี้ ผู้ที่จะได้รับการต่อ
อายุจะต้องแสดงให้เห็นถึง

ความสามารถในการสอนเพิ่มขึ้นจากเดิมตามระดับคุณภาพครู
ด้วย

4.8 ให้ครูประจำการทั้งภาครัฐ และเอกชน ได้รับ
ใบอนุญาตประกอบวิชาชีพครูชั่วคราวหรือวิสามัญ 2 ปี
จะขอรับการประเมินเพื่อขอรับใบอนุญาตประกอบวิชาชีพแบบ
สามัญเลยก็ได้ ให้ครูที่ผ่านการประเมินซึ่งจะได้ใบอนุญาต
ประกอบวิชาชีพครูสามัญได้รับค่าวิชาและเข้าสู่ระดับเงินเดือนใหม่
ตามพระราชบัญญัติการศึกษาแห่งชาติ ส่วนผู้ที่ไม่ผ่านการ
ประเมินให้ผู้บริหารจัดการระบบการพัฒนาร่วมกับสถาบันผลิตครูและ
สภาครู แต่ถ้าพัฒนาแล้วยังไม่สามารถมีมาตรฐานตามที่
กำหนดในใบอนุญาตประกอบวิชาชีพครู ก็ให้ครูได้รับเงินเดือนและ
ผลประโยชน์ตามระบบราชการต่อไป

**4.9 ให้คณะกรรมการโรงเรียนมีบทบาทใน
การพิจารณาผลงานและจรรยาบรรณ**
ของครูประจำการ และครูทดลองปฏิบัติงาน
โดยพิจารณาจากพฤติกรรมและเพิ่มสะสมงานครู

4.10 ในการจัดระบบใบอนุญาตประกอบวิชาชีพครูจะต้องพิจารณาโดยองค์รวม

กล่าวคือ ควรศึกษาความสัมพันธ์ระหว่าง การออกใบอนุญาตประกอบวิชาชีพครูกับการผลิตครู ภาระงาน และค่าตอบแทน และการพัฒนาครู

4.11 ให้มีคณะกรรมการศึกษากฎหมายและปรับปรุงกฎหมาย โดยเฉพาะพระราชบัญญัติครู พ.ศ. 2488 และพระราชบัญญัติข้าราชการครู พ.ศ.2523 เพื่อให้หน่วยงานที่เกี่ยวข้องสามารถดำเนินการตามพระราชบัญญัติการศึกษา แห่งชาติ พ.ศ. 2542

4.12 ควรมีการเผยแพร่แนวคิด หลักการ และวิธีการจัดระบบใบอนุญาตประกอบวิชาชีพครู อย่างกว้างขวาง แล้วจึงดำเนินการจัดทำประชาพิจารณ์ ก่อนที่จะสรุปเป็นข้อเสนอสุดท้ายเพื่อดำเนินการออกกฎหมายต่อไป

บรรณานุกรม

กมล สุดประเสริฐ. รายงานการสังเคราะห์การปฏิรูปการ
ศึกษาของประเทศต่าง ๆ และวิเคราะห์เปรียบเทียบ
กับการปฏิรูปการศึกษาไทย. สำนักนายกรัฐมนตรื.

คณะกรรมการการศึกษาแห่งชาติ. 2540.

กมล สุดประเสริฐ. และสุนทร สุนันท์ชัย. รายงานการปฏิรูป
การศึกษาของประเทศสหรัฐอเมริกา. สำนักนายก
รัฐมนตรี. คณะกรรมการการศึกษาแห่งชาติ ,
กรุงเทพฯ : อรรถพลการพิมพ์ , 2540.

กระทรวงศึกษาธิการ,สำนักงานคณะกรรมการข้าราชการ
ครู. โครงการเงินทุนหมุนเวียนเพื่อแก้ไขปัญหาหนี้
สินข้าราชการครู : www.moe.go.th/main.2

/project /prob_tech.ht..

กาญจนา คุณารักษ์ และประกอบ คุณารักษ์. รายงานการ
ปฏิรูปการศึกษาของประเทศออสเตรเลีย. สำนัก
นายกรัฐมนตรื. คณะกรรมการการศึกษาแห่งชาติ ,
กรุงเทพฯ : พี.ที.พรินท์ จำกัด , 2540.

จรรยา มิลินทร์, ครูสภาครบรอบ 50 ปี : ภารกิจที่สำคัญที่ยัง
ไม่บรรลุ, 50 ปีครูสภา , สำนักงานเลขาธิการ
ครูสภา , โรงพิมพ์ครูสภาลาดพร้าว , 2538.

จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย , คณะครุศาสตร์. เอกสารประกอบการ
การเสวนาวิชาการวิวัฒนาการและทางเลือก
นโยบายการครุศึกษาของรัฐบาลไทย. กรุงเทพฯ ,
2541. (เอกสารอัดสำเนา).

คณะกรรมการปฏิรูประบบบริหารการศึกษา. ร่างแนวทาง
การปฏิรูประบบบริหารการศึกษาในกระทรวงศึกษา
ธิการ. กรุงเทพฯ , 2542. (เอกสารอัดสำเนา).

คณะศึกษา “การศึกษาไทยยุคโลกาภิวัตน์”. ความฝันของ
แผ่นดิน. พิมพ์ครั้งที่ 1 , โรงพิมพ์ตะวันออก จำกัด
(มหาชน) : กรุงเทพฯ , 2539.

คณะศึกษา “การศึกษาไทยยุคโลกาภิวัตน์”. ความจริงของ
แผ่นดิน. พิมพ์ครั้งที่ 1 , โรงพิมพ์ตะวันออก จำกัด
(มหาชน) : กรุงเทพฯ , 2541.

ฉันทนา จันทร์บรรจง. รายงานการปฏิรูปการศึกษาของ
ประเทศญี่ปุ่น. สำนักนายกรัฐมนตรื. คณะ
กรรมการการศึกษาแห่งชาติ, กรุงเทพฯ : อรรถ
ผลการพิมพ์ , 2540.

ดิเรก พรสีมา และคณะ. รายงานการวิจัยประกอบการร่าง
พ.ร.บ.การศึกษาแห่งชาติประเด็น การพัฒนาวิชา
ชีพครู. สำนักงานคณะกรรมการการศึกษาแห่งชาติ
,2541.

ประเวศ วะสี. รายงานการปฏิรูปการศึกษาของประเทศฝรั่ง
เศส. สำนักนายกรัฐมนตรื. คณะกรรมการการ
ศึกษาแห่งชาติ , กรุงเทพฯ : พี.ที. พรินท์ จำกัด ,
2542

เยื้อ วิชัยดิษฐ์. ความทรงจำและข้อคิดเกี่ยวกับคุรุสภา , 51 ปี
สำนักงานเลขาธิการคุรุสภา , โรงพิมพ์คุรุสภา
ลาดพร้าว , 2528.

วิจิตร ศรีธำณ. กระบวนการพัฒนาวิชาชีพครูและแนวทาง
การจัดการศึกษารูปแบบใหม่. คำบรรยายพิเศษใน

งานวิจัยเอกสาร เรื่อง ใบอนุญาตประกอบวิชาชีพครู

การประชุมประชาพิจารณ์ร่างพระราชบัญญัติการ
ศึกษาแห่งชาติ. สำหรับเจ้าหน้าที่ครูสภา , 2541.
(เอกสารอัดสำเนา)

วิทยากร เชียงกุล. รายงานสภาวิชาการศึกษาไทย ปี 2540.

กรุงเทพฯ : บริษัท อมรินทร์ พริ้นติ้ง แอนด์ พับบลิช
ซิง จำกัด , 2541.

คันสนีย์ จะสุวรรณณี. “ใบประกอบวิชาชีพครูเพื่อพัฒนาครูจริง
หรือ”. สยามรัฐ. : [tero.infonws.co.th/tr/tr3/html
/body_323.html](http://tero.infonws.co.th/tr/tr3/html/body_323.html). (ธันวาคม , 2536).

สมพงษ์ พลະสุรย์ , มองใบอนุญาตประกอบวิชาชีพครู อีกมุม
หนึ่ง , หนังสือที่ระลึกพระกฐินพระราชทานครูสภา ,
โรงพิมพ์ครูสภาลาดพร้าว , 2541.

สมหวัง พิธิยานุวัฒน์ และคณะ. รายงานการวิจัย การ
วิเคราะห์องค์ประกอบที่เหมาะสมในการประเมิน
ผลการปฏิบัติงานของข้าราชการครูสายงานการ
สอน. ม.ป.ท. , 2538.

สมเกียรติ พงษ์ไพบูลย์. เอกสารประกอบการอภิปรายนำ

เรื่อง ยุทธศาสตร์เพื่อการปฏิรูปการศึกษา ครูและผู้บริหาร

บริหารการศึกษาครู. นครปฐม , 2541.

สุทธินันท์ ประชญาพถุทธิ์. “งานวิจัยแบบน้ำตาเปื้อนหัวเข้า

ข้างซ้ายตอนปูดैनไปข้างหน้าไม่เป็น” สถานปฏิรูป. 2

(14) เมษายน , 2542.

----- . “ครูคุณภาพ ครูในยุคปฏิรูปการศึกษา” สถานปฏิรูป.

2(14) เมษายน , 2542.

สุมน อมรวิวัฒน์ และคณะ. ปริชาญาณสยาม : บทวิเคราะห์

ด้านการศึกษา. กรุงเทพฯ : โรงพิมพ์แห่งจุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย , 2541.

สุรัฐ ศิลปอนันต์. หลักการของสถาบันครู , เอกสารประกอบการ

การประชุมสัมมนามาตรฐานวิชาชีพครู , สำนัก

งานลขาธิการคุรุสภา , 2523. (เอกสารอัดสำเนา)

สุรพล นิติไกรพจน์. สำนักงาน ก.พ. , สำนักงานคณะ

กรรมการปฏิรูประบบราชการ , องค์กรมมหาชน :

แนวคิด รูปแบบและวิธี , โรงพิมพ์มหาวิทยาลัย

ธรรมศาสตร์ , 2542.

สุรศักดิ์ หลาบมาลา. สภาครูแห่งสก๊อตแลนด์ และการขึ้น
ทะเบียนครูในสก๊อตแลนด์, สำนักงานคณะ
กรรมการการศึกษาแห่งชาติ. สำนักงานโครงการ
พิเศษเพื่อการปฏิรูปการฝึกหัดครู พัฒนาคู และ
บุคลากรทางการศึกษาแห่งชาติ, 2542.

สุรศักดิ์ หลาบมาลา. กฎหมายครูของสาธารณรัฐประชาชน
จีน. กรุงเทพฯ : ฟีนี พับบลิชซิง , 2541.

สุรศักดิ์ หลาบมาลา. สภาครูฮ่องกง. กรุงเทพฯ : พิมพ์ดี
จำกัด , 2542.

เสกสรรค์ ประเสริฐกุล. ผู้จัดการรายงาน. (8 ตุลาคม 2539).

เสริมศักดิ์ วิศาลาภรณ์ และคณะ. รายงานวิจัยเรื่อง
ประสิทธิภาพของการบริหารการนิเทศกับระบบการ
ฝึกหัดครู. กรุงเทพฯ : โรงพิมพ์แห่งจุฬาลงกรณ์
มหาวิทยาลัย , 2541.

สำนักงานคณะกรรมการการศึกษาแห่งชาติ. วิชาชีพครูใน
ยุคโลกาภิวัตน์. กรุงเทพฯ : ฟีนี พับบลิชซิง , 2541.

สำนักงานเลขาธิการคุรุสภา. กองมาตรฐานวิชาชีพครู. รายงาน
งานการเดินทางไปศึกษาดูงาน เรื่อง การออกและ

ควบคุมใบอนุญาตประกอบวิชาชีพ. คณะกรรมการ
อำนวยการคุรุสภาฝ่ายผู้แทนครูและเจ้าหน้าที่
สำนักงานเลขาธิการคุรุสภา ณ ประเทศสหรัฐอเมริกา
อเมริกาและญี่ปุ่น เมื่อ 26 เมษายน 2527 – 9
พฤษภาคม 2527 , 2527.

----- . ศูนย์ประชาสัมพันธ์. รายงานการประชุมสัมมนา
สมาคม/ชมรมวิชาชีพครู เรื่อง วิสัยทัศน์เพื่อ
ความเป็นเลิศของครู. โรงพิมพ์คุรุสภาลาดพร้าว,
2541.

----- . กองมาตรฐานวิชาชีพครู. รายงานการประชุม
สัมมนาสมาคมวิชาชีพครู ครั้งที่ 4 เรื่อง “ทิศทางการ
จัดการศึกษาตามแผนพัฒนาฉบับที่ 6.
โรงพิมพ์คุรุสภาลาดพร้าว, 2528.

----- . คำอธิบายคุณภาพรวมของครู. 2541.

(เอกสารอัดสำเนา)

สำนักงานคณะกรรมการการศึกษาแห่งชาติ, สำนักโครงการ
พิเศษเพื่อการปฏิรูปการฝึกหัดครู พัฒนาครูและ

บุคลากรทางการศึกษา. ภาคผนวก 1 องค์ความรู้เกี่ยวกับองค์กรวิชาชีพครู และแนวทางการจัดระบบใบประกอบวิชาชีพครู. กรุงเทพฯ , 2542.
(เอกสารอัดสำเนา)

สำนักนายกรัฐมนตรื. สำนักงานสภาการศึกษาแห่งชาติ , วารสารสภาการศึกษาแห่งชาติ. ปีที่ 5 ฉบับที่ 9 (เมษายน 2514).

สำนักนายกรัฐมนตรื. คณะกรรมการการศึกษาแห่งชาติ. ครูแห่งชาติ. สำนักพิมพ์บริษัท เซเว่น พรินติ้ง กรุ๊ป จำกัด : กรุงเทพฯ , 2541.

สำนักนายกรัฐมนตรื. คณะกรรมการการศึกษาแห่งชาติ. รายงานการปฏิรูปการศึกษาของสาธารณรัฐจีน (ไต้หวัน). กรุงเทพฯ : วี.ที.ซี. คอมมิวนิเคชั่น , 2542.

สำนักนายกรัฐมนตรื. คณะกรรมการการศึกษาแห่งชาติ. เอกสารประกอบการประชุมสัมมนา เรื่อง “ยุทธศาสตร์เพื่อกำปฏิรูปการศึกษา” . ม.ป.ท. , 2541.

สำนักนายกรัฐมนตรื. คณะกรรมการการศึกษาแห่งชาติ. ร่าง

พระราชบัญญัติการศึกษาแห่งชาติ พ.ศ..... 2542.

สำนักนายกรัฐมนตรี. คณะกรรมการการศึกษาแห่งชาติ. คู่มือ
แห่งชาติ. เคมี ฟิสิกส์ ชีววิทยา ภาษาไทย.
กรุงเทพฯ , 2541.

สำนักนายกรัฐมนตรี. คณะกรรมการข้าราชการครู. รายงาน
ผลการวิจัย เรื่อง สภาพการปฏิบัติงานของข้าราชการ
ครู. 2533.

สำนักงานเลขาธิการคุรุสภา. การยกระดับมาตรฐานวิชาชีพ
ครูโดยการออกใบมาตรฐานวิชาชีพครู. (เอกสารอัด
สำเนา) ม.ป.ป..

สำนักงานเลขาธิการคุรุสภา. แนวทางการพัฒนาวิชาชีพครู
ของคุรุสภา. ม.ป.ป..

สำนักงานเลขาธิการคุรุสภา , ผลการประชุมสัมมนามาตร
ฐานวิชาชีพครู 16 – 18 กรกฎาคม 2523 ณ โรงแรม
ไทรไทยไฮเต็ล , เอกสารประกอบการประชุม
สัมมนาเพื่อการจัดทำแผนพัฒนาวิชาชีพครูของ
คุรุสภา , 2534. (เอกสารอัดสำเนา)

สำนักงานเลขาธิการคุรุสภา , กองมาตรฐานวิชาชีพครู.

งานวิจัยเอกสาร เรื่อง ใบอนุญาตประกอบวิชาชีพครู

เกณฑ์มาตรฐานวิชาชีพครูของคุรุสภา , โรงพิมพ์
คุรุสภาลาดพร้าว , 2533.

สำนักงานเลขาธิการคุรุสภา , กองวิชาชีพครู. เกณฑ์มาตรฐานวิชาชีพครูของคุรุสภา พ.ศ. 2537 , โรงพิมพ์
คุรุสภาลาดพร้าว , 2539.

สำนักงานเลขาธิการคุรุสภา , กองวิชาชีพครู. เกณฑ์มาตรฐานผู้บริหารการศึกษาของคุรุสภา พ.ศ. 2540 ,
โรงพิมพ์คุรุสภาลาดพร้าว , 2540.

สำนักงานเลขาธิการคุรุสภา , กองวิชาชีพครู. เกณฑ์มาตรฐานศึกษานิเทศก์ของคุรุสภา พ.ศ. 2540 , โรง
พิมพ์คุรุสภาลาดพร้าว , 2540.

สำนักงานเลขาธิการคุรุสภา , กองวิชาชีพครู. ระดับคุณภาพครู , โรงพิมพ์คุรุสภาลาดพร้าว , 2539.

สำนักงานเลขาธิการคุรุสภา , กองวิชาชีพครู. ระดับผู้บริหารการศึกษา , โรงพิมพ์คุรุสภาลาดพร้าว ,
2539.

สำนักงานเลขาธิการคุรุสภา , กองวิชาชีพครู. ระดับคุณภาพศึกษานิเทศก์ , โรงพิมพ์คุรุสภาลาดพร้าว ,

2539.

สำนักงานเลขาธิการคุรุสภา , กองวิชาชีพครู. แบบแผน
พฤติกรรมตามจรรยาบรรณครู พ.ศ. 2539 , โรง
พิมพ์คุรุสภาลาดพร้าว , 2540.

สำนักงานเลขาธิการคุรุสภา , 40 ปี คุรุสภา , โรงพิมพ์คุรุ
สภาลาดพร้าว , 2528.

สำนักงานเลขาธิการคุรุสภา , รายงานการประชุมสัมมนา
รูปแบบหลักสูตรการผลิตครู , โรงพิมพ์คุรุสภา
ลาดพร้าว , 2535.

สำนักงานเลขาธิการคุรุสภา , รายงานการประชุมสัมมนา
เรื่อง เกณฑ์มาตรฐานหลักสูตรการผลิตครู , โรง
พิมพ์คุรุสภาลาดพร้าว , 2535

สำนักงานเลขาธิการคุรุสภา , รายงานการวิจัยการกำหนด
เกณฑ์มาตรฐานหลักสูตรการผลิตครู , โรงพิมพ์
คุรุสภาลาดพร้าว , 2536.

สำนักงานเลขาธิการคุรุสภา , รายงานการประชุมสัมมนา
เรื่อง แนวทางการยกระดับมาตรฐานวิชาชีพครู ,

งานวิจัยเอกสาร เรื่อง ใบอนุญาตประกอบวิชาชีพครู

โรงพิมพ์คุรุสภาลาดพร้าว , 2537.

สำนักงานเลขาธิการคุรุสภา , รายงานการวิจัยรูปแบบและ
แนวทางในการสร้างสรรคความก้าวหน้าใน
ตำแหน่งทางวิชาการของครู , โรงพิมพ์คุรุสภา
ลาดพร้าว , 2538.

สำนักงานเลขาธิการคุรุสภา , 48 ปี สำนักงานเลขาธิการคุ
รุษสภา , โรงพิมพ์คุรุสภาลาดพร้าว , 2536.

สำนักงานเลขาธิการคุรุสภา , กึ่งศตวรรษคุรุสภาไทย ,
โรงพิมพ์คุรุสภาลาดพร้าว , 2538.

สำนักงานเลขาธิการคุรุสภา , 50 ปี คุรุสภา , โรงพิมพ์
คุรุสภาลาดพร้าว , 2538.

สำนักงานเลขาธิการคุรุสภา , 51 ปี คุรุสภาไทย กาญจนา
ภิเษกมหากษัตริยาธิราชเจ้า , โรงพิมพ์คุรุสภา
ลาดพร้าว , 2528.

สำนักงานเลขาธิการคุรุสภา , กองมาตรฐานวิชาชีพครู-
การกำหนดแนวทางในการออกใบอนุญาต
ประกอบวิชาชีพครู พ.ศ. 2539 , โรงพิมพ์คุรุสภา
ลาดพร้าว , 2537

สำนักงานเลขาธิการคุรุสภา , คณะทำงานจัดทำข้อมูลพื้นฐานในการปรับปรุงระบบบริหารคุรุสภา , ข้อเสนอและผลงานวิจัยที่เกี่ยวข้องกับงานคุรุสภา 2540. (เอกสารอัดสำเนา)

สำนักงานเลขาธิการคุรุสภา , คณะทำงานศึกษาข้อมูลการดำเนินงานขององค์กรวิชาชีพครูในต่างประเทศ , การศึกษาแนวโน้มการดำเนินงานของคุรุสภาในอนาคต , 2540. (เอกสารอัดสำเนา)

สำนักงานเลขาธิการคุรุสภา , คณะทำงานจัดทำข้อมูลพื้นฐานในการปรับปรุงระบบบริหารคุรุสภา , ภารกิจหน้าที่ และการดำเนินงานของคุรุสภา , 2540. (เอกสารอัดสำเนา)

สำนักงานเลขาธิการคุรุสภา , กองนโยบายและแผน , ภารกิจ หน้าที่และการดำเนินงานของคุรุสภา , 2541. (เอกสารอัดสำเนา)

สำนักงานเลขาธิการคุรุสภา , กองวิชาชีพครู , ทิศทางการพัฒนาวิชาชีพครูตามแนวพระราชบัญญัติการศึกษาแห่งชาติ , เอกสารประกอบการเสวนา

งานวิจัยเอกสาร เรื่อง ใบอนุญาตประกอบวิชาชีพครู

โต๊ะกอลม , 2541. (เอกสารอัดสำเนา)

สำนักงานคณะกรรมการการศึกษาแห่งชาติ, สำนักนายกรัฐมนตรื. การศึกษาเพื่อชีวิตและสังคม รายงาน 2517 ของคณะกรรมการวางแผนพื้นฐานเพื่อปฏิรูปการศึกษา , 2517.

สำนักงาน ก.ค. , กองวิชาการบริหารงานบุคคล , รวมกฎหมายมติคณะรัฐมนตรีและหนังสือเวียนที่เกี่ยวข้องกับข้าราชการครู , โรงพิมพ์สหกรณ์การเกษตรแห่งประเทศไทย จำกัด , 2528.

สำนักนายกรัฐมนตรื , คณะกรรมการการศึกษาแห่งชาติ. หลักการและวิธีการการปฏิรูป การฝึกหัดครูพัฒนาครูและบุคลากรทางการศึกษา. กรุงเทพฯ , 2536.

สำนักนายกรัฐมนตรื . คณะกรรมการการศึกษาแห่งชาติ. รายงานการวิจัยประสิทธิภาพการใช้ครู : การวิเคราะห์เชิงปริมาณระดับมหภาค. กรุงเทพฯ , 2539.

อมรวิชัย นาคทรพรพ และสังวรณ์ ใจดกระโทก. บทวิเคราะห์
กระแสความเคลื่อนไหวทางการศึกษาของนานา
ประเทศในรอบปี 2540-2541. ศูนย์วิจัยนโยบาย
การศึกษา คณะครุศาสตร์ จุฬาลงกรณ์
มหาวิทยาลัย , 2541.

งานวิจัยเอกสาร เรื่อง ใบอนุญาตประกอบวิชาชีพครู

ที่ปรึกษา

ดร. รุ่ง แก้วแดง

คณะกรรมการอำนวยการการปฏิรูปวิชาชีพครู

นายอมเรศ ศีลาอ่อน

เลขาธิการคณะกรรมการการศึกษาแห่งชาติ

ศาสตราจารย์สุมน อมรวิวัฒน์ นายสมนึก พิมลเสถียร

นายยุทธชัย อุตมา นางพรนิภา ลิมปพยอม

นายปราโมทย์ เจนการ นางศิริพร บุญญานันต์

น.ส. มยุรี จารุปาณ

คณะวิจัย

ศาสตราจารย์ ดร.สมหวัง พิธิยานุวัฒน์

นางนฤมล บุลนิม น.ส.วิชุนา ปาณปุ่นถัง

น.ส. นันทนา แสนสาคร น.ส.กนกวรรณ ชูชีพ

คณะกรรมการตรวจรับผลงาน

นางศิริพร บุญญานันต์ น.ส.มยุรี จารุปาณ

นางวันทนา อนิจุล

ประสานงานคณะวิจัย

น.ส.มยุรี จารุปาณ นางวันทนา อนิจุล

ดำเนินการจัดพิมพ์ และจัดรูปเล่มรายงาน

นางวันทนา อนิจกุล น.ส.เผ่าทิพย์ ทองคำน้อย

น.ส. ศรีประทุม ด้านผดุงธรรม

หน่วยงานรับผิดชอบ

สำนักงานปฏิรูปวิชาชีพครู

สำนักงานคณะกรรมการการศึกษาแห่งชาติ

ผู้อำนวยการ

น.ส.มยุรี จารุปาน

ที่ปรึกษา

ดร. สุรศักดิ์ หลาบมาลา นางวิเชียร สามารถ

เจ้าหน้าที่

นางวันทนา อนิจกุล น.ส.เผ่าทิพย์ ทองคำน้อย

น.ส.ศรีประทุม ด้านผดุงธรรม น.ส.สุวิมล เล็กสุขศรี

น.ส.อุษา คงสาย นายสมยศ พันธุ์โอฟารกุล
